

Styret – Salten Brann IKS

27. September 2018

Styresak nr. 45/18

Rep. Skap sak nr. 21/18

Innstilling til representantskapet.

BEKYMNING VEDRØRENDE NØDNETT OG KOSTNADSUTVIKLING (PLAN FOR POLITISK PÅVIRKNING)

Vedlegg A - Saksfremlegg for kommune tilsluttet 110-nødsentral i Bodø

1. Bakgrunn

Selskapet mener at dagens investeringsmodell for Nødnett hverken er forsvarlig eller korrekt. Kostnadene for kommunene er betydelige. Leverandøren til dagens oppdrags håndterings-system, som ble implementert i år 2016, melder om at systemet allerede er utdatert. Anskaffelseskostnaden for et nytt system kan ifølge DSB beløpe seg opp til 10-15 millioner pr. 110-sentral. Driftskostnadene for 110-Nødsentralen i Bodø har økt fra kr. 677 000 til kr. 3 145 500 for sambandsutstyr. Dette er brudd på forutsetningene som lå til grunn for anskaffelsen av nødnettet.

Nødnettet er en nasjonal og statlig beredskapsoppgave som primært bør finansieres av Staten.

Dagens modell hvor kommunene/110 sentralene pålegges brukerfinansiering fra Staten er uheldig. Den er også urettferdig. Den rammer særlig Nordland spesielt hardt, da nødetatene har behov for svært mange beredskapsabonnement for sine deltidsstyrker, og som blir lite brukt sett opp mot større befolkningsområder i Sør Norge. Det gir en skjev-fordeling av kostnadene og er uheldig.

Kommunene/110-nødsentralene har heller ikke styringsrett over nødnettet. Det er også grunn til å påpekte at dagens løsning er lite forutsigbar da avtalene med Staten har 6 måneders oppsigelsesfrist.

Det er selskapets forståelse at det ikke foreligger noen kontrollmekanismer eller grenser, fra statens side, på hvor høy kostnad staten skal kunne fakturere kommunene både på kort og lang sikt. Det finnes heller ikke, slik selskapet ser det, heller ingen sanksjonsmuligheter eller klageadgang. Selskapet mener at det er særdeles kritikkverdig at staten har planer om å bytte ut oppdrags håndteringssystemet bare 2-3 år etter at det er tatt i bruk. Slike systemer bør ha en

helt annen levetid enn det som er anskaffet til 110-sentralene i Norge. Selskapet registrerer at ingen holdes ansvarlig for akkurat denne beslutningen, men at merkostnadene veltes over på kommunene. Dette bryter med god forvaltningsskikk.

Selskapet understreker at denne situasjonen kan utvikle seg til å bli enda verre med tanke på kostnadsutviklingen, Dette sammenfaller med de erfaringer selskapet har opparbeidet seg etter å ha fulgt etableringen av nødnett.

2. Politisk prosess

Med bakgrunn i dette så ser selskapet det som helt nødvendig at alle medlemskommuner som kjøper tjeneste fra 110-nødsentralen i Bodø aktivt engasjerer seg i denne prosessen slik at den ukontrollerte kostnadsutviklingen stanses. Salten Brann IKS som selskap klarer ikke å gjøre dette alene. Derfor vil selskapet at alle 110-kommuner i Nordland behandler denne saken i respektive kommunestyre ved å fatte et vedtak om bekymringen.

Dette gjøres ved at selskapet sender ut mal for saksfremlegg til samtlige kommuner, vedlegg A. Saksfremlegget har tittel «Bekymringsmelding - kostnadsutvikling for nødnett for kommuner i Nordland. Saken inneholder en anbefaling om at staten skal sørge for all finansiering til alle deler av nødnettet.

3. Forslag til styrevedtak

- 1. Rep. skapet er kritisk til kostnadsutviklingen for nødnett og abonnementsmodellen og mener at eierkommunene og Salten Regionråd må utvise et tydelig mer-ansvar og initiativ overfor stortinget.*
- 2. Rep. skapet godkjenner mal for saksfremlegg til bruk i kommunene.*
- 3. Rep. skapet mener at drift og finansiering av nødnett i Norge er en statlig oppgave som skal fullfinansieres gjennom departementene.*
- 4. Rep. skapet ber selskapet sende ut vedtak og mal for saksgrunnlag til kommuner i Nordland innen medio november 2018.*

Bodø, 27. september 2018

Per Gunnar Pedersen
Daglig leder/Brann- og redningssjef
Salten Brann IKS

SALTEN BRANN IKS

Olav Vs gate 200, 8070 Bodø, Tlf: 75 55 74 00, Faks: 75 55 74 08,
e-post: post@saltenbrann.no, Internett: www.saltenbrann.no

BEKYMNINGSMELDING VEDRØRENDE KOSTNADSUTVIKLING FOR NØDNETT FOR KOMMUNER I NORDLAND

RÅDMANNENS FORSLAG TIL VEDTAK

1. [navn] kommune mener at dagens investeringsmodell for Nødnett hverken er forsvarlig eller korrekt. Kostandene for kommunene er betydelig og kostnadene er ute av kontroll.
2. [navn] kommune mener at Nødnettet er en nasjonal og statlig beredskapsoppgave og bør finansieres av Staten ved at sektordepartementene betaler årlig for egen sektors bruk av Nødnett.
3. Oppsigelse av tjenesteavtale og avtale om levering og bruk av utstyr til kommunikasjonsentraler i Nødnett med DSB bør vurderes.
4. [navn] kommune ber om at vertskommunen for 110 sentralen, Bodø kommune v/ordfører bringer saken inn til politisk behandling for statlige myndigheter.
5. [navn] kommune ber om at saken bringes inn som referatsak til regionrådet.

SAMMENDRAG

Kommunen kjøper nødmeldetjenesten for brann (110) av 110-nødsentral som er en avdeling i Salten Brann IKS, med hovedkontor i Bodø.

Kommunen mener at dagens investeringsmodell for Nødnett hverken er forsvarlig eller korrekt. Kostnadene for kommunene er betydelig. Dagens oppdragshåndteringssystem som ble implementert i år 2016 er utdatert. Det nye systemet kan ifølge DSB beløpe seg opp til 10-15 millioner pr. 110-nødsentral. Driftskostnadene for 110-nødsentralen i Bodø har økt fra kr. 677 000 til kr. 3 145 500 for sambandsutstyr. Dette er brudd på forutsetningene som lå til grunn for anskaffelsen av nødnettet.

Nødnettet er en nasjonal og statlig beredskapsoppgave som primært bør finansieres av Staten.

Dagens modell hvor kommunene/110-nødsentralene pålegges brukerfinansiering fra Staten er uheldig. Den er også urettferdig. Den rammer særlig Nordland spesielt hardt, da nødetatene har behov for svært mange beredskapsabonnement som blir lite brukt. Det gir en skjevfordeling av kostnadene og er uheldig.

SALTEN BRANN IKS

Kommunene/110-nødsentralene har heller ikke styringsrett over nødnettet. Det er også grunn til å påpeke at dagens løsning er lite forutsigbar da avtalene med Staten har 6 måneders oppsigelsesfrist.

SAKENS BAKGRUNN

1. Bakgrunn

Stortinget vedtok enstemmig 9. juni 2011 at Nødnett skal bygges ut i hele Fastlands-Norge, jf. Prop. 100 S (2010–2011) og Innst. 371 S (2010-2011). 10. september 2015 var Nødnettet klart til bruk i hele Fastlands-Norge.

Nødnett er i dag finansiert gjennom abonnementsinntekter og rammeoverføringer. Ved utgangen av 2017 hadde Nødnett 49 500 betalende abonnenter, men driftskostnadene for Nødnett infrastruktur dekkes ikke fullt ut av abonnementsinntektene. Prognosene viser at det også i 2018 er et inntektsgap som må dekkes.

2. Sakens faktum

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) mottok i desember 2017 et brev fra Justis og beredskapsdepartementet (JD) som gir DSB eierskapet til brann sitt brukerutstyr koblet til Nødnett. Med Nødnett brukerutstyr forstås her utstyr knyttet opptil Nødnett som radioterminaler, kontrollromsutstyr (ICCS) og Vision (oppdragshåndteringssystem).

DSB har i løpet av 2017 og 1. halvår 2018 gjennomgått en intern omorganisering. I denne sammenheng har det nå blitt besluttet at eierskap og forvaltningsansvaret for Nødnett brukerutstyr for brann skal ligge i avdeling for Nød og beredskapskommunikasjon (NBK).

I forbindelse med beslutning om eierskapet vil DSB ved avdeling NBK i løpet av høsten 2018 igangsette arbeid på tre områder:

2.1. Radioterminaler

Det vil bli etablert nye rammeavtaler for anskaffelse av radioterminaler til brannvesener/110-sentraler.

2.2. Vision

Vision er oppdragshåndteringssystemet som brukes av 110-sentralene for ressurs alarmering og flåtestyring. Den versjonen av Vision som benyttes av 110-sentralene i dag er nå i "end of life" modus. Det vil si at det kun gis support av leverandøren i de neste to årene. DSB vil derfor igangsette en offentlig anskaffelse for et nytt oppdragshåndteringssystem.

2.3. ICCS – supportavtale

Ny avtale om **3. linje support** er inngått med virkning fra 1. juli 2018. Avtalepart er endret fra Motorola til henholdsvis Frequentis (ICCS) og Capita (Vision).

SALTEN BRANN IKS

Olav Vs gate 200, 8070 Bodø, Tlf: 75 55 74 00, Faks: 75 55 74 08,
e-post: post@saltenbrann.no, Internett: www.saltenbrann.no

3. Finansiering

Når det gjelder finansiering har DSB fått føringer fra Justisdepartementet at kostnader relatert til drift og brukerstyr i Nødnett skal *brakerfinansieres*.

Dagens løsning som gir direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap rett til å levere driftstjenester mot et kostnads basert vederlag, jfr. Forskrift om driftsstøttetjenester til nødnett § 3.

Det er planlagt at kostnadene ved et nytt oppdragshåndteringssystem skal fordeles på 110-sentralene. Kostnaden for denne investeringen vil påløpe i 2019 og 2020. Kostnadene vil bli betydelig. Nytt oppdragshåndteringssystem kan, ifølge informasjonsbrev fra DSB, beløpe seg opp til 10-15 millioner pr. 110-nødsentral. Tallstørrelsene framstår som usikre.

Kostnadene for 1. og 2. support, vil reforderes ved årsskiftet, som går over til en ny finansieringsmodell for 110-sentralene. I løpet av høsten 2018 vil DSB i samarbeid med 110-miljøene utarbeide et estimat for investeringsbehovet. Det synes forutsatt at også denne delen skal dekkes av 110-sentralene.

Det pågår et arbeid for å fremskaffe en enhetlig og oversiktlig modell for betaling av alle «Nødnett-tjenester», men for å skape forutsigbarhet for den kostnaden som er regulert gjennom forskrift, iverksettes denne modellen fra 1.1.2019.

I notatet utarbeidet av DSB den 07.03.2018 om brukerbetaling og abonnementsordning i Nødnett er det forestått at en *kombinasjonsmodell* med inndekning av driftskostnader via abonnementsordningen og en sektorfordeling på departementsnivå for forvaltningskostnader. Det er imidlertid ikke avklart om denne modellen velges.

SAKSBEHANDLERS VURDERING

Kommunen mener at det ikke har vært en kontrollert, helhetlig og forutsigbar finansieringsmodell for Nødnett basert på en pålagt abonnementsordning fra DSB.

Brannvesenet betaler i snitt 4 900 kr per abonnement (håndholdt radioterminal). 110-sentralen i Bodø og kommunene i Nordland har et betydelig antall abonnement.

Stortinget har forutsatt at inntektene fra abonnementsordningen skal dekke driftskostnadene til Nødnett, noe som ikke er tilfellet i dag. I 2017 var inntekter fra abonnementsordningen på 316,5 millioner kroner. Tilsvarende var kostnadene for drift av Nødnett på 335,5 millioner kroner. I 2018 er det forventet en forskjell på i underkant av 18 millioner kroner, ref. Prop. 1 S (2017-2018). Det negative gapet mellom inntekter og kostnader er på kort sikt godkjent av Justis- og beredskapsdepartementet, men med en klar intensjon om at gapet skal dekkes inn ved abonnementsordningen.

SALTEN BRANN IKS

Olav Vs gate 200, 8070 Bodø, Tlf: 75 55 74 00, Faks: 75 55 74 08,
e-post: post@saltenbrann.no, Internett: www.saltenbrann.no

Driftskostnadene har økt fra opprinnelig anslag, samtidig som abonnementsinntektene har blitt lavere enn antatt. Abonnementsinntektene har ikke nådd de prognoser som ble utarbeidet i 2007 pga. at nødetatene, med unntak av politiet, totalt sett har tatt ut færre radioterminaler enn først antatt. Fordelingen av radioterminaler i abonnementskategoriene har samtidig hatt en vridning mot billigere abonnementskategorier. Kategorien Beredskap er for eksempel benyttet i mye større utstrekning enn antatt i 2007.

Investeringskostnadene, så vel som brukerkostnadene har også blitt betydelig dyrere de senere år. Før etableringen av nødnett var kostnadene på kr. 677 000 for 110-nødsentralen i Bodø knyttet til sambandsutstyr mv. Dagens lisens- og driftskostnader er på kr. 3 145 500. Den antas å øke betraktelig dersom nytt oppdragshåndteringssystem vil beløpe seg opp til 10-15 millioner pr. 110-nødsentral. 3. linjesupport på 110-nødsentralene har gjennom avtalen med Motorola også blitt betydelig dyrere.

110-nødsentralen i Bodø har uttrykt og uttrykker sterk bekymring for at alle kostnadene til etablering av nødnettet og nytt utstyr i det vesentligste skal dekkes av brukerne som i dette tilfellet betyr alle kommuner i Nordland. Kommunen deler denne bekymring.

Kommunen mener derfor om at finansieringen av Nødnettet gjøres til en ren nasjonal- og statlig beredskapsoppgave.

PRIMÆRT: EN STATLIG OPPGAVE

Kommunen mener at dagens investeringsmodell hverken er forsvarlig eller korrekt.

Det støttes også av brev av 15. september 2018 fra den administrative ledelsen i 110 Øst IKS, 110 Oslo, 110 Sør øst IKS, 110 Agder, 110 Rogaland, 110 Haugaland og Sunnhordland, 110 Hordaland, Sogn og Fjordane 110 IKS, 110 Møre og Romsdal KF, 110 Midt-Norge IKS, 110 Nord-Trøndelag, 110 Salten, 110 Troms og 110 Finnmark.

Sentral tilsynsmyndighet kan pålegge kommunen å etablere en nødalarmingsentral for mottak av meldinger om branner og andre ulykker innen en fastsatt region som kan omfatte flere kommuner, jf. brannloven § 16.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har også enerett til å levere driftsstøtte-tjenester for Nødnettutstyret ved brannvesenets nødalarmingsentraler. Enerett til å levere driftsstøttetjenester kan kun omfatte teknisk drift, applikasjonsdrift, servicedesk og brukerstøtte samt oppfølging mot driftsoperatøren av Nødnett, jf. Forskrift om driftsstøttetjenester til nødnett § 2. Det er regulert gjennom en tjenesteavtale som har 6 måneders oppsigelsesfrist.

De øvrige delene av nødalarmingsentralen, herunder levering av utstyr til kommunikasjonsentraler i Nødnett, tilhører den enkelte kommune/110-nødsentralens myndighet. 110-sentralene har per i dag en avtale for levering og bruk av utstyr til kommunikasjonsentraler i Nødnett med en 6 måneders oppsigelsesfrist.

SALTEN BRANN IKS

Olav Vs gate 200, 8070 Bodø, Tlf: 75 55 74 00, Faks: 75 55 74 08,
e-post: post@saltenbrann.no, Internett: www.saltenbrann.no

Nødnett er en nasjonal og statlig beredkapsoppgave og bør derfor finansieres av Staten. Nødnett er en fellestjeneste for alle aktører med beredkapsansvar. Det er store og viktige brukerorganisasjoner med beredkapsoppgaver i mange sektorer. En rammefordeling gir også brukervirksomhetene en forutsigbarhet i økonomien fra år til år, og gir en mulighet til intern fordeling av kostnadene.

Det synes også å være i samsvar med forutsetning for etablering av nødnett som skulle sikre en stabil og sikker drift gjennom å etablere en enerett til å levere driftsstøttetjenester til Nødnettutstyret ved brannvesenets nødalarmeringssentraler og brannvesenet for øvrig, jf. Forskrift om driftsstøttetjenester til nødnett § 1.

Beredkapsmessig vil en sektormodell åpne for insentiver til at flere virksomheter tar Nødnett i bruk, enten ved pålegg eller ved at abonnementsprisen justeres slik at de offentlige virksomhetene ser at det er regningssvarende å ta Nødnett i bruk for å styrke beredskapen og ikke blir en salderingspost. Målet må være økt utbredelse og samvirke i Nødnett slik at aktører i Totalforsvaret og andre samvirkeaktører skal kunne kommunisere sømløst i daglig oppgaveløsning og i kriser

Økonomiske, administrative hensyn og beredskapshensyn sikres også best gjennom en slik løsning. Dagens abonnementsløsning synes å være særlig tungvint og krevende. Den er også lite rettferdig. Den rammer særlig Nordland spesielt hardt, da nødetatene har behov for svært mange beredkapsabonnement som blir lite brukt. Det gir en skjevfordeling av kostnadene.

Det er også en lite heldig løsning at Staten som eier gis rett til å gjennomføre en anskaffelse, for så å pålegge kommunene å betale disse kostnadene. Kommunene gis ikke mulighet til å påvirke kostnaden. Dette faktum presser fram innsparinger på andre områder i kommunen.

Brukerne har ikke styringsrett over nødnett. Brukermedvirkningen har vært særdeles svak. Brukernes kostnader har i tillegg økt vesentlig uten at de respektive brukerne har hatt mulighet til å kontrollere kostnadsøkningen, som har blitt overraskende høy. Det har heller ikke vært mulig å kontrollere eller vurdere nødvendig kostnadsreduksjon av tjenesten. Dagens løsning er lite forutsigbar for kommunen og 110-nødsentralen da tjenesteavtalen har kort oppsigelsesfrist. Begge de nevnte avtaler kan sies opp med 6 måneders virkning og partene må i så tilfelle komme til enighet om nye avtaler. Dersom partene så ikke gjør er ingen av partene bundet av avtalene. Kommunene/110-nødsentralene står da fritt til å anskaffe utstyret til Nødnett.

Kommunen mener at Regjeringen og DSB må dekke merkostnadene knyttet til Nødnett som finansieres av Staten ved at sektordepartementene betaler årlig for egen sektors bruk av Nødnett.

Dersom det ikke blir en ren statlig finansiering vil kommunen be om en egen bevilgning over statsbudsjettet for å støtte opp under nødnettets framtid og ikke minst daglig drift.

Dersom det ikke gis en ekstra bevilling er det overveiende sannsynlig at Nødnett vil få redusert bruk, noe som kan svekke Norges beredskap. Bruk av Nødnett er frivillig.

SALTEN BRANN IKS

Olav Vs gate 200, 8070 Bodø, Tlf: 75 55 74 00, Faks: 75 55 74 08,
e-post: post@saltenbrann.no, Internett: www.saltenbrann.no

Kommunene/110-nødsentralene står fritt til å anskaffe utstyret til Nødnettet. Det finnes alternative lokale, rimeligere og mindre sikre kommunikasjonsløsninger i markedet som enkelte brukere vil vurdere.